

Ljubljana, 11. september 2018

POGLED NA IZOBRAŽEVANJE 2018 EDUCATION AT A GLANCE 2018

V nadaljevanju si lahko preberete več o zborniku Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) *Education at a Glance* (EAG), "Pogled na izobraževanje" 2018, uradno objavljenem v torek, **11. septembra 2018, ob 11.00**.

I. PREDSTAVITEV PUBLIKACIJE IN PROCESA PRIPRAVE

EDUCATION AT A GLANCE (EAG) je najobširnejši mednarodni zbornik izbranih primerljivih podatkov o stanju in učinkih izobraževanja v 36¹ državah članicah OECD in partnerskih državah (Argentina, Brazilija, Kitajska, Kolumbija, Kostarika, Indija, Indonezija, Ruska federacija, Savdska Arabija in Južnoafriška republika). Namen zbornika je omogočiti in spodbujati mednarodno primerjalni pogled in vzajemno učenje pri razvijanju izobraževalnih politik in sistemov v državah.

Publikacija je rezultat sodelovanja držav članic, institucij in strokovnjakov, ter Sekretariata OECD, v okviru programa INES ("Indikatorji izobraževalnih sistemov") za zbiranje podatkov in razvoj mednarodno primerljivih kazalnikov na področju izobraževanja.

EAG izide vsako leto, običajno jeseni, v tiskani in elektronski obliki: http://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance_19991487 (prvič je izšel leta 1992). Določene preglednice, poudarki iz ugotovitev za posamezne države (*Country notes*) in povzetki, kakor tudi pregledi virov, metod in tehničnih opomb (*Annex 3*), so objavljeni zgolj na spletni strani OECD. Publikacija (okvirno 500 strani) je dostopna v angleškem, francoskem, nemškem in španskem jeziku.

Podatki/kazalniki EAG so razporejeni v štiri vsebinske sklope:

- poglavje A (kazalniki A): Učinki izobraževalnih institucij in vplivi učenja
- poglavje B (kazalniki B): Dostopnost, udeležba in napredovanje v izobraževanju
- poglavje C (kazalniki C): Finančni viri v izobraževanju
- poglavje D (kazalniki D): Učitelji, učno okolje in organizacija v šolah

Glede na prejšnje publikacije je v letošnji izdaji spremenjen vrstni red poglavji B in C ter znotraj obeh poglavji drugačna razporeditev kazalnikov.

Posamezni kazalniki so opisani pri točki V.

Vsako poglavje vsebuje 6 do 7 kazalnikov, ki jih izberejo sodelujoči v okviru programa INES na mednarodni ravni. Države lahko sodelujejo tudi pri razvijanju kazalnikov. Razdelek vsakega kazalnika obsega več preglednic in grafov (slik), opis konteksta, glavne ugotovitve, analizo podatkov ter definicije, opis metodologije in vire, pri določenih kazalnikih tudi opis trendov ali

¹ 5. julija 2018 se je kot 36. polnopravna članica Organizaciji za ekonomsko sodelovanje in razvoj pridružila Republika Litva, vendar v publikaciji EAG 2018 še ni dodana na seznam držav članic in v povprečje OECD ter EU22.

okvir z besedilom, ki dodatno osvetljuje vsebino. Nekatere preglednice, potrebne za natančnejše razumevanje podatkov, pregledi virov, metod in tehničnih opomb so dodani v aneksih. Podatki so prikazani primerjalno glede na povprečje med državami OECD, EU22 (države članice EU in OECD), G20 in v nekaterih primerih tudi glede na povprečje vseh držav.

Glavni viri EAG so: vprašalniki UOE (skupni vprašalniki UNESCO, OECD in EUROSTAT), drugi podatkovni viri o prebivalstvu (npr. raziskava delovne sile in statistični podatki o dohodku in življenjskih pogojih), letni vprašalniki mrež INES NESLI in LSO, priložnostni oziroma periodični vprašalniki o izbranih vprašanjih, skupni vprašalnik mrež NESLI in Eurydice o obsegu pouka in plačah učiteljev in ravnateljev, podatki iz mednarodnih raziskav OECD PISA (program mednarodne primerjave dosežkov petnajstletnikov), TALIS (mednarodna raziskava o poučevanju in učenju) in PIAAC (mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih).

Nekateri kazalniki temeljijo na podatkih izpred treh do štirih let (predvsem finančni podatki), nekateri so sodobnejši, izpred enega do dveh let. Podatki o obsegu pouka prikazujejo stanje v tekočem letu.

Za primerjavo izobraževalnih sistemov v različnih državah se uporablja **mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja ISCED**, ki razvršča izobraževalne programe po ravneh in izobraževalnih področjih. Uporaba klasifikacije omogoča, da so nacionalni statistični podatki zbrani in prikazani na mednarodno primerljiv način. V poročilu 2018 je uporabljena klasifikacija ISCED 2011², če ni drugače navedeno. Več o klasifikaciji ISCED 2011 je mogoče prebrati v priložniku, objavljenem na spletni strani <http://www.oecd.org/education/isced-2011-operational-manual-9789264228368-en.htm>.

II. SLOVENIJA IN EAG

Slovenija je k programu INES ("Indikatorji izobraževalnih sistemov") pristopila leta 2005, njeni podatki so bili prvič objavljeni v EAG 2007. Leta 2012 se je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport vključilo tudi v mrežo INES NESLI za zbiranje in presojanje opisnih podatkov o strukturah, politikah in praksah v izobraževanju. Poleg mreže NESLI deluje v okviru programa še mreža LSO za zbiranje in razvijanje podatkov o ekonomskih in socialnih učinkih izobraževanja ter učinkih izobraževanja, povezanih s trgom dela. Ministrstvo v mreži LSO ne sodeluje.

Podatke za Slovenijo posredujeta Statistični urad Republike Slovenije (statistične podatke, kazalnike A–C in nekatere D) in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (predvsem opisne podatke za kazalnike D).

Za razumevanje slovenskih podatkov je pomembno pojasnilo o tem, kako pri nas razvrščamo vzgojo in izobraževanje glede na klasifikacijo ISCED 2011, ki razlikuje med osmimi ravni izobraževanja:

ISCED 0 - pred-primarna/predšolska vzgoja in izobraževanje: prvo starostno obdobje (ISCED 01) in drugo starostno obdobje (ISCED 02) predšolske vzgoje

ISCED 1 - primarno izobraževanje: osnovnošolsko izobraževanje od 1. do 6. razreda (1. in 2. vzgojno-izobraževalno obdobje)

ISCED 2 - nižje sekundarno izobraževanje: osnovnošolsko izobraževanje od 7. do 9. razreda (3. vzgojno-izobraževalno obdobje)

ISCED 3 - višje sekundarno izobraževanje: srednješolsko izobraževanje

ISCED 4 - posekundarno neterciarno izobraževanje: /

ISCED 5 - krajše terciarno izobraževanje: višje strokovno izobraževanje

ISCED 6 - prva stopnja (*Bachelor*): izobraževanje po študijskih programih prve stopnje

ISCED 7 - druga stopnja (*Master*): izobraževanje po študijskih programih druge stopnje

ISCED 8 - doktorsko izobraževanje: doktorsko izobraževanje (študijski programi tretje stopnje)

² Zadnjo prenovljeno različico klasifikacije ISCED 2011 je sprejela Splošna konferenca UNESCO novembra 2011.

Navedba "sekundarno izobraževanje" (*secondary education*) tako za Slovenijo pomeni, da podatki zajemajo skupaj 3. vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole in srednješolsko izobraževanje.

Navedba "poklicno" (*vocational*) izobraževanje vključuje nižje in srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno in tehniško izobraževanje ter poklicno-tehniško izobraževanje.

Navedba "splošno višje sekundarno izobraževanje" (*general upper secondary*) v Sloveniji pomeni gimnazijsko izobraževanje.

Več pojasnil o razvrstitvi izobraževanja, tudi prejšnjega višje- in visokošolskega izobraževanja, je na voljo na spletni strani Inštituta za statistiko UNESCO (UIS), v rubriki "ISCED MAPPINGS" (<http://www.uis.unesco.org/Education/ISCEDMappings/Pages/default.aspx>).

III. SPLOŠNI POUDARKI IZ ZBORNIKA EAG 2018

Osrednja tema EAG 2018 je pravičnost v izobraževanju. Izpostavljene so razsežnosti oziroma vidiki, kot so: razlike med spoloma³, kjer je možno in relevantno (npr. pri doseženi ravni izobrazbe, zaslužku, deležu mladih, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo – *NEET*, položaju mladih na trgu delovne sile, plačah in strukturi učiteljev), socialno-ekonomski status in izobrazba staršev, migrantsko ozadje, kraj bivanja, financiranje. EAG 2018 prinaša tudi nekaj novih kazalnikov na področju terciarnega izobraževanja in upravljanja izobraževalnih sistemov, nove podatke o plačah šolskih ravnateljev ter o trendih v izdatkih in vpisu na področju predšolske vzgoje in izobraževanja.

Glavni poudarki v povzetku EAG 2018 (Slika 1):

Učinek socialno-ekonomskega statusa na pravičnost v izobraževanju

Posamezniki z nižje izobraženimi starši se še vedno manj vključujejo v predšolske programe, manj jih dokonča srednješolsko izobraževanje in nadaljuje na višjih ravneh izobraževanja v primerjavi s posamezniki, ki imajo vsaj enega od staršev z doseženo višje ali visokošolsko izobrazbo. Dve tretjini posameznikov, starih 25–64 let, katerih starši nimajo srednješolske izobrazbe, bo verjetno doseglo višjo izobrazbo kot njihovi starši. Večinoma je to srednješolska poklicna izobrazba.

Ženske imajo prednost v izobraževanju, moški na trgu dela

V povprečju je v državah OECD v srednješolskem izobraževanju 60 % moških ponavljalcev. Moški prav tako manj verjetno kot ženske končajo terciarno izobraževanje: v povprečju je bilo v državah OECD leta 2017 terciarno izobraženih 38 % moških v starosti 25–34 let v primerjavi s 50 % žensk v istem obdobju. Ta razlika se je v zadnjih 10 letih povečevala. Kljub boljši izobrazbi imajo ženske še vedno slabše zaposlitvene možnosti. V povprečju je v državah OECD zaposlenih 80 % mladih žensk z višje ali visokošolsko izobrazbo, v primerjavi z 89 % mladih moških z enako izobrazbo, razlika se povečuje med tistimi z nižjo izobrazbo. Višje ali visokošolsko izobražene ženske zaslužijo 26 % manj kot višje ali visokošolsko izobraženi moški.

³ Zaradi lažje berljivosti so izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske, razen v primeru, ko želimo z uporabo ženske slovnične oblike poudariti razliko med spoloma.

Odrasli, rojeni v tujini, in posamezniki s priseljenskim ozadjem manj pogosto sodelujejo v izobraževanju in so manj uspešni na trgu dela

Priseljenci prve in druge generacije so v državah z razpoložljivimi podatki premalo zastopani med udeleženci in diplomanti univerzitetnih programov prve stopnje. Odrasli, rojeni v tujini, ki so prišli v državo stari 26 let in več, tudi manj pogosto sodelujejo v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju kot odrasli, ki so se rodili v državi, ali tistimi, ki so prispeli v državo pred 25. letom starosti. V večini držav OECD je stopnja zaposlenosti odraslih z višje ali visokošolsko izobrazbo nižja med odraslimi, ki so se rodili v tujini, kot med odraslimi, ki so se rodili v državi. Nasprotno pa se te razlike pogosto ne kažejo med tistimi z nižjo ravno izobrazbe. Ti nasprotujoči si trendi odražajo težave, s katerimi se srečujejo odrasli priseljenci z višje ali visokošolsko izobrazbo pri priznavanju njihove izobrazbe in izkušenj v državah gostiteljicah. Več je tudi odraslih, rojenih v tujini, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo (NEET)(18 %), v primerjavi z odraslimi, rojenimi v državi (13 %).

Kljub povečanju javne porabe precejšen delež skupnih sredstev za predšolsko in terciarno izobraževanje izhaja iz zasebnih virov

Med letoma 2010 in 2015 so se izdatki na učenca povečali za 5 % na primarni, sekundarni in posekundarni neterciarni ravni ter za 11 % na terciarni ravni. Izobraževalne ustanove se še vedno pretežno financirajo iz javnih sredstev. V letu 2015 je 90 % sredstev za primarno, sekundarno in posekundarno neterciarno izobraževanje in 66 % sredstev za terciarno izobraževanje izhajalo iz javnih sredstev. Tudi javne naložbe v predšolsko izobraževanje se povečujejo: 83 % celotnega financiranja leta 2015. V zadnjem desetletju se je ta delež povečal za 4 odstotne točke v državah z razpoložljivimi podatki.

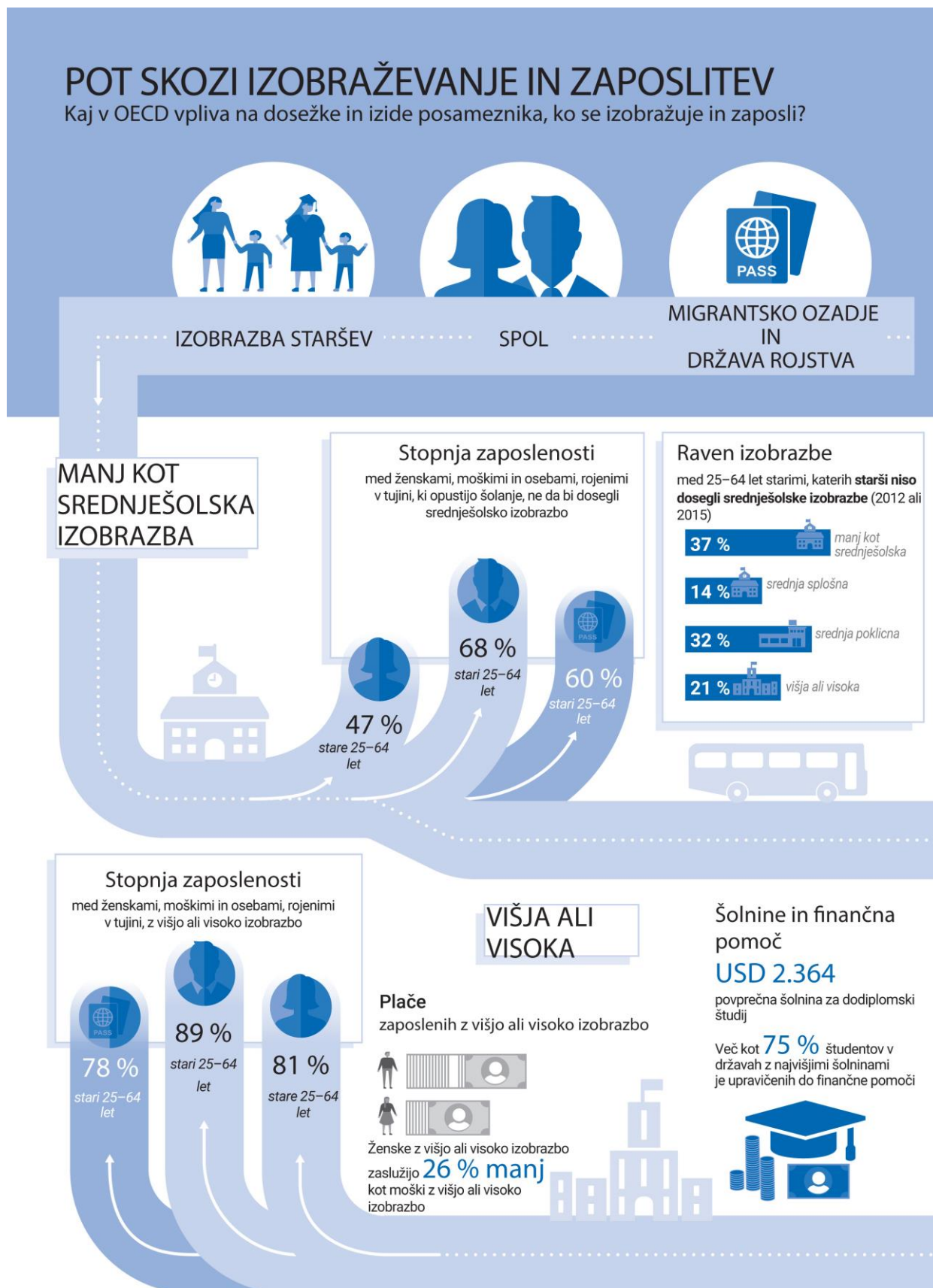
Učiteljski poklic še vedno trpi zaradi neravnovesja med spoloma

V predšolski vzgoji in izobraževanju prevladujejo učiteljice. V zadnjem desetletju se je razlika med spoloma povečala v primarnem in sekundarnem ter zmanjšala v terciarnem izobraževanju. Med letoma 2005 in 2017 so se v povprečju v državah OECD z razpoložljivimi podatki zakonsko določene plače učiteljev na primarni in sekundarni ravni s 15 leti izkušenj in najpogostejšimi kvalifikacijami v njihovih državah povečale za 5 do 8 % in se vrnile na raven pred gospodarsko krizo. Velika spodbuda učiteljem, da postanejo ravnatelji, so dejansko izplačane plače ravnateljev šol, ki so vsaj 35 % višje od plač učiteljev in vsaj 20 % višje od povprečnih plač terciarno izobraženih.

V večini držav o izvedbi pouka odločajo šole

V večini držav se odločitve o organizaciji pouka večinoma sprejemajo na ravni šole, odločitve glede načrtovanja, strukturiranja, sredstev in upravljanja kadrov pa na višjih ravneh oblasti.

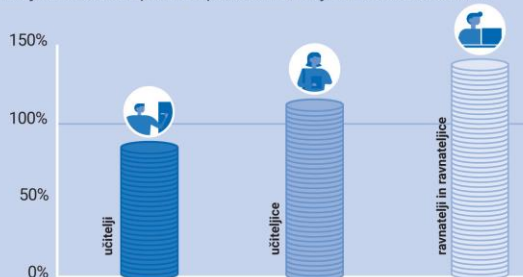
Slika1: Pot skozi izobraževanje in zaposlitev

Primerjava plač z ostalimi zaposlenimi z višjo ali visoko izobrazbo

Učitelji zaslužijo manj kot učiteljice. Ravnatelj in ravnateljice zaslužijo bistveno več.

Relativne plače učiteljev in ravnateljev v nižje sekundarnem izobraževanju v primerjavi z ostalimi polno zaposlenimi z višjo ali visoko izobrazbo

Velik delež porabe za višje in visoko izobraževanje se zagotovi iz zasebnih sredstev

predšolsko

osnovnošolsko, srednješolsko in posekondarno neterciarno

višje in visoko

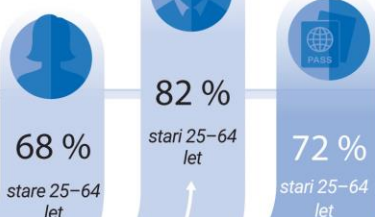
■ javna + mednarodna ■ zasebna

SREDNJEŠOLSKA

Stopnja zaposlenosti

med ženskami, moškimi in osebami, rojenimi v tujini, s srednješolsko izobrazbo

Ponavljavci
4 % ponavlja letnik v srednjem splošnem programu
58 % ponavljavcev je dečkov

Plače

Zaposleni s srednješolsko izobrazbo zaslužijo

65 %

zneska, ki ga zaslužijo zaposleni z višjo ali visoko izobrazbo

Kdo verjetneje nadaljuje v višje ali visoko izobraževanje?

Spol

Mlajši moški manj verjetno kot ženske dosežejo višjo ali visoko izobrazbo

50 % 38 %

Izobrazba staršev

Skoraj dve tretjini mladih odraslih ima starše, ki nimajo višje ali visoke izobrazbe. Med novinci v visokem izobraževanju, starimi 18-24 let, je takih manj kot polovica.

■ Populacija ■ Novinci

Migrantsko ozadje

Migranti prve in druge generacije so slabše zastopani med novinci v višjem in visokem izobraževanju

Poglavje o uresničevanju Ciljev trajnostnega razvoja (SDG) po Agendi 2030, sprejeti leta 2015 v okviru Združenih narodov, sledi tematskemu poudarku EAG 2018 in poskuša opisati stanje v državah na področjih cilja 4.5 o pravičnosti v izobraževanju. Glede na razpoložljive podatke so bili za to izbrani relevantni kazalniki o vidikih enakosti (indeks enakosti), znanju jezika poučevanja in financiranju izobraževanja. Splošna ugotovitev je, da ostaja zagotavljanje vključujočega kakovostnega izobraževanja izziv v večini držav članic in partnerskih držav OECD. Socialno-ekonomsko ozadje in izobrazba staršev, spol in kraj bivanja (mesto ali podeželje) ostajajo pomembni dejavniki vključenosti in uspešnosti posameznikov v izobraževanju.

IV. POUDARKI O SLOVENIJI V ZBORNIKU EAG 2018

Padec izdatkov za izobraževanje v deležu BDP

Slovenija je tako iz javnih kot iz zasebnih virov za delovanje izobraževalnih institucij (brez vrtcev), vključno z raziskovanjem, v letu 2015 namenila 4,3 % BDP, kar je manj kot države OECD, ki so v povprečju namenile 5 % BDP, in države EU22, ki so v izobraževanje vložile 4,6 % BDP (Tabela C2.1).

Od leta 2005 do leta 2015 se je v Sloveniji delež porabe za izobraževalne institucije v BDP izrazilo zmanjšal, saj znaša le še 84,8 % deleža kot pred desetimi leti. Padec v BDP je bil v zadnjem desetletju občutno večji kot v državah OECD in EU, kjer se je delež v BDP sicer tudi znižal, a v povprečju za 4 (v OECD) do 5 % (v EU22). (Tabela C2.3.)

Podatki, ki so objavljeni v EAG se nanašajo na desetletje od 2005 do 2015, saj mednarodno primerljivi finančni podatki iz mednarodnega prostora prihajajo z zamikom, v podatkih zato še ni mogoče razbrati učinkov politik v zadnjih dveh letih, ne v mednarodnem, ne v slovenskem merilu.

Za vrtce namenimo več kot v EU22 in OECD

Podatki o slovenski porabi za delovanje vrtcev kažejo mednarodno-primerjalno bolj svetlo sliko. V Sloveniji smo v letu 2015 namreč za delovanje vrtcev namenili 1,1 % BDP, medtem, ko je delež v OECD in v EU znašal 0,8 %. (Tabela B2.3a)

Skupna poraba za predšolsko vzgojo in formalno stopenjsko izobraževanje od primarne do vključno terciarne ravni je v letu 2015 po podatkih EAG torej znašala 5,4 % BDP, kar je enako kot v povprečju EU in pod povprečjem OECD, ki je znašalo 5,8 %.

V javnih izdatkih zmanjšan delež, namenjen za izobraževanje

Med vsemi javnimi izdatki so izdatki za izobraževanje od primarne do vključno terciarne ravni v letu 2015 v Sloveniji predstavljali 8,5 % delež. V povprečju v OECD izobraževanje zasede večji kos v celotnem kolaču javnih izdatkov - 11,1%, v EU22 pa 9,5 % (Tabela C4.1). Še leta 2005 je bil delež, ki ga je v javnih izdatkih za izobraževanje namenjala Slovenija, enak povprečju OECD (11,5 %). Medtem, ko so države OECD v desetletju znižale delež za izobraževanje v javnih izdatkih za 0,4 %, se je ta v Sloveniji zmanjšal za 3 %. To zmanjšanje je drugo največje v opazovanih državah, večje zmanjšanje je v desetletju zabeležila le še Estonija. (Slika C4.1.)

Razmerje med javnimi in zasebnimi sredstvi za izobraževanje se ne spreminja

Razmerje med javnimi in zasebnimi vlaganji v izobraževanje je na ravneh od primarne do

terciarne primerljivo z državami OECD. V Sloveniji 90 % izdatkov za izobraževalne institucije prihaja iz javnih, 10 % pa iz zasebnih virov (Tabela C.3.1.), razmerje med javnimi in zasebnimi vlaganji v izobraževanje se v Sloveniji v desetletju ni bistveno spremenilo (Tabela C3.3). Na teh ravneh izobraževanja iz javnih sredstev pokrijejo v OECD 90 %, v EU22 pa 92 % izdatkov.

Razlika pod povprečjem OECD in EU 22 in Slovenijo pa je izrazita pri razmerju porabe javnih in zasebnih sredstev za terciarno izobraževanje. Slovenija z javnimi viri pokrije 83 % izdatkov za izobraževalne ustanove na terciarni ravni, medtem ko v povprečju v državah OECD delež javnih sredstev v izdatkih za terciarno izobraževanje dosega 66 %, v državah EU pa 73 %. (Tabela C.3.1.) Podoben delež javnih sredstev v porabi za terciarno izobraževanje kot v Sloveniji so v letu 2015 na primer namenili v Belgiji in Nemčiji, večji delež pa so z javnimi sredstvi pokrili v Avstriji, na Islandiji, Finskem, Švedskem in Norveškem. (Tabela C.3.1.)

Mladi bolj izobraženi kot v OECD in EU

Raven izobrazbe mladih, starih od 25 do 34 let, v Sloveniji se je v desetletju med 2007 in 2017 izrazito dvignila. Leta 2007 je terciarno izobrazbo dosegalo 30 % mladih, kar je bilo pod povprečjem OECD (34 %) in EU 22 (32 %). Leta 2017 pa je višjo ali visokošolsko izobrazbo pridobilo že 45 % mladih v Sloveniji, kar je več kot v povprečju OECD (44 %) in EU22 (42 %).

Mlade ženske sicer v večini držav OECD in EU22 v večjem deležu dosežejo terciarno izobrazbo. Tako kažejo tudi podatki za raven izobrazbe mladih v letu 2017. Razlika v deležu moških (33 %) in žensk (58 %), starih od 25 do 34 let, ki so v letu 2017 dosegali terciarno izobrazbo, je v Sloveniji druga največja v OECD, saj znaša kar 23 % in se je med letoma 2007 in 2017 povečala za 3 %. Le Latvija je v letu 2017 zabeležila za odstotek višjo razliko, povprečna razlika v OECD je bila 13 %. (Tabela A.1.2.)

Zaposlenost mladih v Sloveniji v starosti od 25 do 34 let s terciarno izobrazbo je v letu 2017 znašala 84 % in je bila primerljiva s povprečji EU22 (83 %) in OECD (84 %), čeprav se je v letih od 2007 do 2017 znižala za 6 %. Delež zaposlenih mladih s terciarno izobrazbo je v Sloveniji zaostajal v primerjavi z vsemi terciarno izobraženimi, podatki kažejo, da se terciarna izobrazba bolj obrestuje starejšim.

Boljšo statistiko zaposlenosti od svojih vrstnikov v EU22 in OECD pa so izkazovali 25 do 34 let stari s pridobljeno največ srednješolsko izobrazbo v Sloveniji. Njihova zaposlenost je v zadnjem desetletju padala počasneje kot zaposlenost terciarno izobraženih in so leta 2017 beležili enako zaposlenost kot tisti s terciarno izobrazbo (83 %), kar je nad povprečjem OECD (77 %) in EU22 (78 %). (Tabela A3.2.)

Slovenija je v vrhu OECD pri kazalniku udeležbe mladih v izobraževanju, saj ima enega največjih deležev mladih v izobraževanju (Slika A2.4.) in enega najmanjših deležev mladih, ki pri 18 do 24 letih niso ne v zaposlitvi, ne v izobraževanju (Slika A2.1.).

Trajnostno naravnani tako mladi kot odrasli

EAG 2018 prinaša tudi zanimive poudarke o **socialnih izidih izobraževanja**. Podatki iz mednarodne raziskave o državljanski vzgoji, v kateri so sodelovali tudi slovenski osmošolci, kažejo, da je med vsemi sodelujočimi državami največ slovenskih učencev, kar 82 %, v šoli ali izven nje sodelovalo pri dejavnostih, povezanih s trajnostnim razvojem (Slika A6.a).

Na najvišje mesto med vsemi državami, zajetimi v Evropsko družboslovno raziskavo (European Social Survey – ESS), se Slovenija zavihti s podatkom o tem, kakšen delež odraslih (86 % v Sloveniji, v povprečju držav ESS 69 %) zavzema stališče, da je treba za varstvo okolja prevzeti osebno odgovornost (Tabela A6.3.)

V prvo peterko držav pa se Slovenija umešča tudi po deležu odraslih (25–64 let), ki poročajo, da si s svojim delovanjem prizadevajo za zmanjševanje energijske porabe, kar kažejo podatki evropske družboslovne raziskave (Slika A6.3). Pri tem je pomembno, da pri obeh kazalnikih praktično ni razlik med tistimi z nižjo ali višjo ravnjo izobrazbe.

V. PREGLED KAZALNIKOV, TABEL IN SLIK V EAG 2018

Poglavje A: UČINKI IZOBRAŽEVALNIH INSTITUCIJ IN VPLIVI UČENJA

A1: IZOBRAZBA ODRASLIH

Kazalnik A1 prikazuje deleže odrasle populacije, ki so dosegli določeno raven izobrazbe. Prikazuje splošno raven spretnosti in znanja prebivalcev, ki so na voljo trgu dela. Je temeljni kazalnik podpore drugim podrobnejšim podatkom o izobraževanju v državah. Glede na prejšnja leta bolj natančno prikazuje podatke glede na državo rojstva posameznika.

Tabela A1.1.	Izobrazba odraslih, starih 25–64 let, 2017
Tabela A1.2.	Trendi v izobrazbi odraslih, starih 25–34 let, po spolu (2007 in 2017)
Tabela A1.3.	Izobrazba odraslih rojenih v državi in rojenih v tujini, starih 25–64 let, glede na starost prihoda v državo, 2017
Slika A1.1.	Delež odraslih, starih 25–34 let, brez srednješolske izobrazbe, po spolu, 2017
Slika A1.2.	Delež odraslih, starih 25–34 let, s terciarno izobrazbo, po področjih terciarnega izobraževanja, 2017
Slika A1.3.	Delež posameznikov rojenih v državi in rojenih v tujini, starih 25–64 let, s terciarno izobrazbo glede na starost prihoda v državo, 2017
Slika A1.4.	Izobrazba posameznikov rojenih v tujini, starih 25–64 let, 2017
Slika A1.a	Izobrazba odraslih, starih 25–64 let, katerih starši niso dosegli srednješolske izobrazbe, 2012 ali 2015
Slika A1.b	Izobrazba odraslih, starih 25–64 let, katerih je vsaj en starš dosegel terciarno izobrazbo, 2012 ali 2015

A2: PREHOD IZ IZOBRAŽEVANJA NA TRG DELA: KJE SO MLADI DANES?

Izobraževanje in trg dela sta nujno povezani dejavnosti in obe bistvenega pomena na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Za večino mladih prehod na trg dela ni lahek, še posebej je težko, če se mlad človek znajde na njem kot brezposelna oseba. Prehod je kompleksen proces in nanj vplivajo dejavniki, kot sta dolžina in kakovost šolanja, razmere na trgu dela, ekonomski pogoji in demografija. Visoka stopnja splošne brezposelnosti ta prehod še oteži. Kazalnik A2 prikazuje celovito sliko mladih, ki se izobražujejo, kot tudi položaj tistih, ki so se nedavno nehali izobraževati, glede na njihov delovni status. Prikazuje deleže mladih, ki se ne izobražujejo in niso delovni aktivni (NEET).

Tabela A2.1.	Delež mladih, starih 18–24 let, glede na izobraževanje in delovni status, 2017
Tabela A2.2.	Trendi deleža mladih odraslih, glede na izobraževanje, delovni status in starost, 2007 in 2017

Tabela A2.3.	Delež posameznikov, rojenih v državi in v tujini, starih 15–29 let, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni ⁴ , glede na starost prihoda v državo, 2017
Slika A2.1.	Delež mladih, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni, v starosti 18–24 let, po spolu, 2017
Slika A2.2.	Delež neaktivnih mladih v starosti 18–24 let, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni, po spolu, 2017
Slika A2.3.	Delež mladih, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni, za izbrane države, po starostnih skupinah, 2017
Slika A2.4.	Delež šolajoče populacije, po starostnih skupinah, 2017
Slika A2.5.	Delež posameznikov, rojenih v državi in v tujini, starih 15–29 let, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni, 2017
Slika A2.6.	Delež mladih, ki se ne izobražujejo in niso delovno aktivni, v starosti 15–29 let, po podnacionalnih regijah, 2017

A3: VPLIV IZOBRAZBE NA SODELOVANJE NA TRGU DELA

Stopnja delovne aktivnosti in brezposelnosti po doseženih ravneh izobraževanja je eden od ključnih pokazateljev pomena izobraževanja za uspeh na trgu dela. Ta kazalnik še posebej izpostavlja neugodne posledice nedokončanega srednješolskega – višje sekundarnega izobraževanja. Podatki o trgu dela, kot na primer delež oseb glede na aktivnost (delovno aktivni in brezposelni) po doseženi izobrazbi, predstavljajo tako koristi, povezane z izobraževanjem, kot tudi oceno možnosti posameznih izobrazbenih skupin na trgu dela.

Tabela A3.1.	Stopnja delovne aktivnosti starostne skupine 25–64 let, glede na izobrazbo, 2017
Tabela A3.2.	Trendi stopnje delovne aktivnosti starostne skupine 25–34 let, glede na izobrazbo in spol, 2007 in 2017
Tabela A3.3.	Stopnja delovne aktivnosti, brezposelnosti in neaktivnosti starostne skupine 25–34 let, glede na izobrazbo, 2017
Tabela A3.4.	Stopnja delovne aktivnosti posameznikov, rojenih v državi in v tujini, starostne skupine 25–64 let, glede na starost prihoda v državo in izobrazbo, 2017
Slika A3.1.	Stopnja delovne aktivnosti starostne skupine 25–34 let brez srednješolske izobrazbe, glede na spol, 2017
Slika A3.2.	Razlika med spoloma v stopnji delovne neaktivnosti, glede na izobrazbo, 2017
Slika A3.3.	Trendi stopnje delovne aktivnosti starostne skupine 25–34 let in 55–64 let s terciarno izobrazbo, 2007 in 2017
Slika A3.4.	Stopnja delovne aktivnosti posameznikov rojenih v državi in rojenih v tujini starostne skupine 25–64 let s terciarno izobrazbo, glede na starost prihoda v državo, 2017
Slika A3.a	Usklajenost ali neusklajenost kvalifikacij delavcev, 2012 ali 2015
Slika A3.b	Pomen povprečnega dosežka pri matematičnih spretnostih med odraslimi z izobrazbo na ravni ISCED 5A ali 6, glede na izbran status usklajenosti ali neusklajenosti kvalifikacij delavcev, 2012 ali 2015

⁴ T.i. kazalnik NEET (angl. Neither in employment, education or training).

A.4: UČINEK IZOBRAZBE NA PLAČO

Višja izobrazba pomeni navadno boljše možnosti zaposlitve in višjo plačo. Razlike med državami glede plač (bruto) odražajo različne situacije, kot so zakonodaja, ki določa minimalno plačo, močni sindikati, kakovostno delovno okolje in predvsem tudi kažejo, ali je povpraševanje po izobraženi delovni sili uravnoteženo s ponudbo, še posebej v luči sprememb v določenem časovnem obdobju. Visoke in naraščajoče plače lahko nakazujejo, da obstaja pomanjkanje visoko izobraženih kadrov in nasprotno lahko nizke in padajoče plače nakazujejo višek delovne sile. Možnost za višji zaslužek in hitreje naraščajoče plače so lahko spodbuda, da se posameznik odloči za nadaljevanje izobraževanja, ali pa le-to vpliva na izbiro področja izobraževanja. Na višino plače vplivajo tudi drugi dejavniki. Izplačane plače žensk so nižje od plač moških ne glede na doseženo izobrazbo.

Tabela A4.1	Primerjava plač zaposlenih, glede na izobrazbo, 2016
Tabela A4.2.	Raven plač glede na mediano plače, po izobrazbi, 2016
Tabela A4.3.	Razlike med plačami polno zaposlenih žensk in moških, po izobrazbi in starostnih skupinah, 2016
Tabela A4.4.	Razlike med plačami polno zaposlenih posameznikov, rojenih v državi in v tujini, po izobrazbi in starostnih skupinah, 2016
Slika A4.1.	Trendi plače žensk v deležu plače moških, za polno zaposlene delavce s terciarno izobrazbo, 2005 in 2016
Slika A4.2.	Delež plač odraslih večjih od mediane, glede na izobrazbo, 2016
Slika A4.3.	Delež odraslih, starih 25–64 let, brez srednješolske izobrazbe in dohodkovna neenakost, 2015
Slika A4.4.	Plače polno zaposlenih delavcev, rojenih v tujini, v deležu plač polno zaposlenih delavcev, rojenih v državi, glede na izobrazbo, 2016
Slika A4.a	Mediana urnega zaslužka, po izbrani kvalifikacijski usklajenosti ali neusklajenosti med delavci, 2012 ali 2015

A5: FINANČNE SPODBUDE ZA VLAGANJE V IZOBRAŽEVANJE

Kazalnik natančneje proučuje spodbude za vlaganje v izobraževanje in pri tem upošteva tudi trajanje izobraževanja, stroške, možnosti na trgu dela, davke in prispevke, socialne transferje itd. Izobraževanje prinaša ekonomske koristi tako posameznikom kot tudi družbi – nižji socialni transferji in dodatni davki, ki jih plačajo posamezniki, ko zaradi višje izobrazbe prejmejo višje plačilo za svoje delo. Kazalnik prikazuje oceno neto finančnega donosa za višje ravni izobrazbe za posameznike in družbo.

Tabela A5.1a	Zasebni stroški in koristi terciarne izobrazbe moškega, 2015
Tabela A5.1b	Zasebni stroški in koristi terciarne izobrazbe ženske, 2015
Tabela A5.2a	Javni stroški in koristi terciarne izobrazbe moškega, 2015
Tabela A5.2b	Javni stroški in koristi terciarne izobrazbe ženske, 2015
Tabela A5.3a	Zasebni/javni stroški in koristi terciarne izobrazbe moškega, po ravneh terciarnega izobraževanja, 2015
Tabela A5.3b	Zasebni/javni stroški in koristi terciarne izobrazbe ženske, po ravneh terciarnega izobraževanja, 2015
Slika A5.1.	Zasebni neto finančni donos za terciarno izobrazbo, glede na spol, 2015

Slika A5.2.	Zasebni stroški in koristi terciarne izobrazbe, glede na spol, 2015
Slika A5.3.	Javni stroški in koristi terciarne izobrazbe, glede na spol, 2015
Slika A5.4.	Zasebni stroški in koristi izobraževanja žensk z višjo strokovno izobrazbo, izobrazbo prve in druge stopnje in doktoratom ali enakovredno stopnjo izobrazbe, 2015

A6: POVEZAVA MED SOCIALNIMI IZIDI IN IZOBRAZBO

Izobraževanje in socialni izidi so prepoznani kot pomembni dejavniki pri razvijanju uravnotežene družbe in zato se zanimanje zanju povečuje in sega preko tradicionalnih meril uspeha, kot je prihodek ali BDP, k socialnim aspektom, kot so večje zadovoljstvo z življenjem, boljše zdravje, večja angažiranost v družbi. Ta kazalnik proučuje pomen izobraževanja za zdravje in izide, povezane z dobrim počutjem, v državah OECD.

Tabela A6.1	Delež 15-letnih učencev, ki poročajo, da se zavedajo ali zelo zavedajo okoljskih problemov, glede na naravoslovno znanje, 2015
Tabela A6.2	Delež odraslih, ki se strinjajo, da imajo okoljski problemi vpliv na njihovo vsakodnevno življenje, glede na stopnjo izobrazbe, 2014 ali 2010
Tabela A6.3	Delež odraslih, ki verjamejo v osebno odgovornost do okolja, glede na izobrazbo, 2016 ali 2010-2014
Tabela A6.4	Delež odraslih, ki poročajo o sprejemanju osebnih ukrepov za zmanjšanje porabe energije, glede na izobrazbo, 2016 ali 2010
Slika A6.1	Okoljska ozaveščenost, priznanje, odnos in delovanje posameznikov, glede na naravoslovno znanje ali stopnjo izobrazbe, 2014, 2015 ali 2016
Slika A6.2	Delež 15-letnih učencev, ki poročajo, da se zavedajo ali zelo zavedajo okoljskih problemov, glede na naravoslovno znanje, 2015
Slika A6.3	Delež odraslih, ki so poročali o sprejemanju osebnih ukrepov za zmanjšanje porabe energije, glede na izobrazbo, 2016 ali 2010
Slika A6.a	Delež šol, ki so poročale, da imajo vsi ali skoraj vsi osmošolci možnost sodelovanja pri dejavnostih, povezanih z okoljskimi problemi, 2016
Slika A6.b	Delež odraslih, ki so poročali, da se osebno udeležujejo zaradi varovanja okolja, glede na izobrazbo, 2010

A7: ALI SO ODRASLI ENAKO VKLJUČENI V IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Vlaganje v izobraževanje in usposabljanje po zaključku začetnega izobraževanja je bistveno za nadgradnjo spretnosti, potrebnih na trgu dela. Učenje odraslih kot del vseživljenjskega učenja je nujno za spopadanje z izzivi, povezanimi s konkurenčnostjo gospodarstva, z demografskimi spremembami, nezaposlenostjo, revščino in družbeno izključenostjo, ki marginalizira pomemben delež posameznikov v vseh državah. Kazalnik A7 zajema podatke o različnih skupinah odraslih, ki so vključeni v programe vseživljenjskega izobraževanja. Vsebuje podatke predhodnih objav Education at a Glance in podatke s pogledom na prvo vključitev v formalno ali neformalno izobraževanje glede na državo rojstva.

Tabela A7.1	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju, glede na spol in porazdelitev populacije, 2012 ali 2015
Tabela A7.2	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju, glede na delovno aktivnost, 2012 ali 2015

Tabela A7.3	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju, po izobrazbi, 2012 ali 2015
Slika A7.1	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju, 2012 ali 2015
Slika A7.2	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju med odraslimi zaposlenimi, 2012 ali 2015
Slika A7.3	Vključenost posameznikov, rojenih v državi in v tujini, v formalnem in/ali neformalnem izobraževanju med odraslimi s končano terciarno izobrazbo, 2012 ali 2015
Slika A7.a	Javni stroški za programe usposabljanja v programih aktivne politike zaposlovanja v deležu BDP, 2015
Slika A7.b	Trendi javnih stroškov za programe usposabljanja v programih aktivne politike zaposlovanja in za vse programe aktivne politike zaposlovanja v deležu BDP, 2004–2015

Poglavje B: DOSTOPNOST, UDELEŽBA IN NAPREDOVANJE V IZOBRAŽEVANJU

B1 KDO SODELUJE V IZOBRAŽEVANJU

Dobro izobraženo prebivalstvo je bistveno za ekonomski in socialni razvoj države, zato si družbe prizadevajo zagotavljati otrokom, mladini in odraslim dostop do široke palete izobraževalnih možnosti. Kazalnik B1 prikazuje udeležbo in delež vpisanih v izobraževalne programe v OECD in partnerskih državah na različnih ISCED ravneh izobraževanja, od zgodnjega otroštva do terciarnega izobraževanja. Pokriva različne dejavnike, kot so starost, vrsta programov (akademski in poklicni), način izvedbe (redni in izredni), spol udeležencev in oblika lastnine ustanov (zasebne in javne).

Tabela B1.1	Delež vključenosti ⁵ po starostnih skupinah, 2005, 2010 in 2016
Tabela B1.2	Vpisani učenci v deležu populacije v starosti 15 do 20 let, 2010, 2016
Tabela B1.3	Značilnosti vpisanih učencev v višje in nižje sekundarno izobraževanje, 2016
Slika B1.1	Delež vključenosti posameznikov pri prehodu, starih od 16 do 20 let, 2016
Slika B1.2	Delež vseh ponavljalcev in delež moških ponavljalcev v srednješolskem izobraževanju, 2016
Slika B1.3	Vključenost v izredni študij v terciarnem izobraževanju, po starostnih skupinah, 2016
Slika B1.a	Delež starejših učencev v zadnjem razredu primarnega in nižjega sekundarnega izobraževanja, 2016

⁵ Ang.: enrolment rate

B2: RAZLIKE MED SISTEMI PREDŠOLSKE VZGOJE⁶ PO SVETU

Predšolska vzgoja (ISCED 0), ki zajema tako programe za zgodnje otroštvo (ISCED 01) kot tudi tiste programe (ISCED 02), ki se izvajajo pred začetkom primarnega izobraževanja, je začetna faza organiziranega poučevanja za mnoge otroke in je pomembna za njihov razvoj. Medtem ko je delež vključenosti v primarno in nižje sekundarno izobraževanje med državami OECD podoben, so razlike večje, ko pogledamo predšolsko vzgojo. Kazalnik B2 prikazuje raznolikost predšolskih programov po svetu. Zajema podatke o vključenosti in vpisu v programe, tipično starost otrok ob vpisu, financiranje in dolžino programov. Združuje delež vključenosti in podatke o porabi sredstev. Za več držav vsebuje podrobno ločene podatke o obeh obdobjih predšolske vzgoje, več opisnih informacij za boljšo razlago zbranih podatkov, povezavo med vpisom v zasebne ustanove in financiranjem izobraževanja.

Tabela B2.1a	Delež vključenosti v predšolsko vzgojo ⁷ in primarno izobraževanje, po starosti, 2016
Tabela B2.1b	Trendi deleža vključenosti v predšolsko vzgojo in primarno izobraževanje, po starosti, 2005, 2010, 2015 in 2016
Tabela B2.1c (na spletu)	Delež vključenosti v predšolsko vzgojo in primarno izobraževanje, po socialnoekonomskem statusu, 2016
Tabela B2.2	Vključenost otrok v predšolsko vzgojo glede na obliko lastnine ustanove in razmerjem med otroki in pedagoškim osebjem, 2016
Tabela B2.3a	Izdatki za predšolsko vzgojo in spremembe v izdatkih v deležu BDP, 2005, 2010, 2014 in 2015
Slika B2.1	Delež otrok mlajših od 3. let starosti vključenih v predšolsko vzgojo, glede na vrsto izobraževalne ustanove, 2010 in 2016
Slika B2.2	Delež otrok mlajših od 3. let starosti vključenih v predšolsko vzgojo, glede na izobrazbo matere, 2014
Slika B2.3	Spremembe vključenosti otrok starih med 3 in 5 let, 2005, 2010 in 2016
Slika B2.4	Izdatki za predšolsko izobraževanje (ISCED 02) v deležu BDP, 2005, 2010 in 2015
Slika B2.5	Spremembe v številu otrok, vzgojiteljev in številu otrok na vzgojitelja v predšolskem izobraževanju, 2005, 2016

B3 : PRIČAKOVANI DELEŽ MLADIH Z USPEŠNO KONČANIM VIŠJE SEKUNDARNIM IZOBRAŽEVANJEM

Čeprav v mnogih državah izobraževanje po končanem nižjem sekundarnem izobraževanju ni več obvezno, imajo mladi v državah OECD, ki opustijo šolanje brez dosežene višje sekundarne izobrazbe, težave pri iskanju oziroma ohranjanju službe.

Kazalnik B3 je namenjen primerjavi pričakovanega deleža dijakov, ki bodo kadarkoli v življenju dosegli višje sekundarno izobrazbo. Višje sekundarno (v Sloveniji srednješolsko) izobraževanje, ki obsega splošno in poklicno, pripravlja za vstop na višje ravni izobraževanja ali za trg dela. Traja navadno od dveh do pet let in v mnogih državah ni obvezno, zato mladi pogosto opustijo šolanje in ne pridobijo izobrazbe, potrebne za vstop na trg delovne sile.

⁶ Ang.: early childhood education

⁷ V publikaciji je uporabljen izraz predšolska vzgoja skupaj za izraza »Early Childhood Education and Care (ECEC)«

Tabela B3.1	Značilnosti diplomantov višjega sekundarnega izobraževanja poklicnih ⁸ programov, 2016
Tabela B3.2	Delež diplomantov, ki so prvič končali višje sekundarno in posekundarno neterciarno izobraževanje, 2016
Tabela B3.3	Trendi deleža diplomantov, ki so prvič končali višje sekundarno in posekundarno neterciarno izobraževanje, 2005, 2010, 2016
Slika B3.1	Delež diplomantk višjega sekundarnega izobraževanja, po področjih izobraževanja, 2016
Slika B3.2	Povprečna starost diplomantov, ki so prvič končali višje sekundarno izobraževanje, po področjih izobraževanja in spolu, 2016
Slika B3.3	Diplomanti, ki so prvič končali višje sekundarno izobraževanje, mlajši od 25 let, po področjih izobraževanja, 2016
Slika B3.a	Delež otrok, prvič vpisanih v višje sekundarno izobraževanje, po programih in izobrazbi staršev, 2015
Slika B3.b	Delež otrok, ki so končali višje sekundarno izobraževanje, glede na izobrazbo staršev in programih, 2015

B4: PRIČAKOVANA VKLJUČENOST ŠTUDENTOV V TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE

Pričakovani delež vključenosti⁹ je ocena deleža ljudi, ki se bodo kadarkoli v svojem življenju vključili v posamezno vrsto terciarnega študijskega programa. Kaže tudi na dostopnost terciarnega izobraževanja, zaznana vrednost vključenosti v terciarne programe ter stopnjo pridobivanja višjih ravni znanja in spretnosti, ki jih ceni trg delovne sile. Pričakovani delež vključenosti za določeno starost je za določeno vrsto terciarnega izobraževanja razmerje med številom prvič vključenih te starosti in velikostjo celotne populacije v ustrezni starosti. Celoten delež pričakovane vključitve je vsota deležev pričakovane vključitve za vsako starost.

Tabela B4.1	Značilnosti študentov prvič vpisanih v doktorsko izobraževanje, 2016
Tabela B4.2	Značilnosti študentov prvič vpisanih v terciarno izobraževanje, 2016
Tabela B4.3	Delež prvič vpisanih študentov, po ravneh terciarnega izobraževanja, 2016
Slika B4.1	Delež prvič vpisanih študentk v doktorsko izobraževanje (ISCED 8), 2005, 2010, 2016
Slika B4.2	Starostna porazdelitev prvič vpisanih študentov v terciarno izobraževanje, 2016
Slika B4.3	Delež prvič vpisanih študentov v terciarno izobraževanje, mlajših od 25 let, glede na spol, 2005, 2016

B5: ZNAČILNOSTI MLADIH, KI BODO KONČALI TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE

V državah OECD obstajajo različni mehanizmi, ki spodbujajo posameznike, da si pridobijo izobrazbo na terciarni ravni. Ti so predvsem povezani z višjimi plačami in možnostjo zaposlitve. Kazalnik B5 prikazuje podatke o doseganju terciarne izobrazbe in diplomantih.

⁸ V publikaciji uporabljen izraz "poklicno" (*vocational*) izobraževanje v Sloveniji vključuje nižje in srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno in tehniško izobraževanje ter poklicno-tehniško izobraževanje.

⁹ Ang.: entry rate

Tabela B5.1	Značilnosti diplomantov, ki so prvič končali terciarno izobraževanje, 2016
Tabela B5.2	Porazdelitev diplomantov terciarnega izobraževanja, po področjih študija, 2016
Tabela B5.3	Delež diplomantov, ki so prvič končali terciarno izobraževanje, po ravneh izobraževanja, 2016
Slika B5.1	Porazdelitev diplomantov terciarnega izobraževanja, po spolu in področjih študija, 2016
Slika B5.2	Delež mednarodnih diplomantov, ki so prvič diplomirali, po ravneh izobraževanja, 2016
Slika B5.3	Domači diplomanti, ki so prvič končali terciarno izobraževanje, mlajši od 30 let glede na spol, 2016

B6: KDO ŠTUDIRA V TUJINI IN KJE

Delež mednarodno mobilnih študentov med vsemi vpisanimi v terciarnem izobraževanju kaže na obseg mobilnosti študentov v OECD in partnerskih državah. Kazalnik prikazuje globalne trende v mobilnosti študentov¹⁰ in glavne ciljne države mednarodnih študentov. Raziskuje razloge za izbiro ciljne države študija in kaže porazdelitve mednarodnih študentov po izvornih državah in regijah, vrsti študijskega programa in področju študija ter porazdelitve študentov nacionalnih populacij, ki so vpisani v študij izven svoje države.

Tabela B6.1	Mobilnost mednarodnih in tujih študentov v terciarnem izobraževanju, 2016
Tabela B6.2	Delež mednarodnih in tujih študentov med študenti terciarnega izobraževanja in porazdelitev po področjih študija, 2016
Tabela B6.3	Vzorci mobilnosti tujih in mednarodnih študentov, 2016
Slika B6.1	Vhodna mobilnost študentov v terciarnem izobraževanju po ravneh izobraževanja, 2016
Slika B6.2	Porazdelitev mednarodnih študentov, ki študirajo v državah OECD, glede na državo porekla in ravneh izobraževanja, 2016
Slika B6.3	Spremembe v primerjavi vhodne in izhodne mobilnosti študentov, 2013 do 2016

B7: PRAVIČNOST TERCIARNEGA IZOBRAŽEVANJA –VKLJUČENOST IN NAPREDOVANJE

Pravičnost je bila v ospredju razprav o politiki terciarnega izobraževanja OECD in partnerskih držav. Vlade OECD in partnerskih držav želijo zagotoviti vsakomur enake možnosti za dostop do terciarnega izobraževanja in s tem do večje koristi na trgu dela ter boljših socialnih izidov. Kazalnik raziskuje, v kolikšni meri vpliva na posameznika socialno-ekonomsko ozadje (npr. izobrazba staršev in status priseljenca) na vpis v terciarno izobraževanje in ali v prikrajšanih (zapostavljenih) skupinah obstajajo dodatne neenakosti.

¹⁰ Tuji študenti so študenti, ki niso državljani države, v kateri študirajo. Mednarodni/mobilni študenti so tisti, ki so prečkali državno mejo in se preselili v drugo državo zaradi študija. V državi, v katero so odšli študirat, nimajo stalnega prebivališča oziroma imajo status nerezidentov.

Tabela B7.1	Delež mladih v populaciji, starih 18–24 let, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, katerih starši nimajo terciarne izobrazbe, po spolu, 2015
Tabela B7.2	Delež mladih v populaciji, starih 20–29 let, ki so prvič končali študijski program prve stopnje ali enakovredni program, katerih starši nimajo terciarne izobrazbe, po spolu, 2015
Tabela B7.3	Delež mladih v populaciji, starih 18–24 let, prve ali druge generacije priseljencev, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, po spolu, 2015
Tabela B7.4	Delež mladih v populaciji, starih 20–29 let, prve ali druge generacije priseljencev, ki so prvič končali študijski program prve stopnje ali enakovredni program, po spolu, 2015
Slika B7.1	Delež mladih v populaciji, starih 18–24 let, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, katerih starši nimajo terciarne izobrazbe, 2015
Slika B7.2	Delež mladih v populaciji, starih 18–24 let, prve ali druge generacije priseljencev, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, po spolu, 2015
Slika B7.3	Delež mladih v populaciji, starih 18–24 let, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, katerih starši nimajo terciarne izobrazbe, po spolu, 2015
Slika B7.4	Delež mladih, starih pod 25 let, prvič vpisanih v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, glede na izobrazbo staršev, 2015
Slika B7.5	Delež mladih, starih 18–24 let, vpisanih v višje strokovno izobraževanje v primerjavi z vpisanimi v študijske programe prve stopnje ali enakovredne, glede na izobrazbo staršev, 2015

Poglavje C: FINANČNI VIRI V IZOBRAŽEVANJU

C1: IZDATKI ZA IZOBRAŽEVALNE USTANOVE NA UČENCA

Zahteve po visokokakovostni vzgoji in izobraževanju, ki se lahko izkaže v višjih stroških na učenca, je potrebno uravnotežiti z drugimi potrebami po javnih sredstvih in z davki. Zato se v javnih razpravah pogosto postavlja vprašanje, ali se vloženi viri za izobraževanje ustrezno povrnejo. Čeprav je težko oceniti optimalni obseg sredstev, ki omogočajo vsakemu učencu pripravo na življenje in delo v sodobni družbi, je lahko mednarodna primerjava stroškov izobraževalnih ustanov na učenca koristna referenčna točka. Kazalnik prikazuje javne in zasebne izdatke izobraževalnih ustanov glede na število vključenih učencev (v FTE).

Tabela C1.1	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove na učenca v ekvivalentu rednega učenca, 2015
Tabela C1.2	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove na učenca v ekvivalentu rednega učenca za jedrne izobraževalne storitve, pomožne storitve in raziskovalno-razvojne dejavnosti ¹¹ , 2015
Tabela C1.3	Spremembe celotnih izdatkov na učenca za izobraževalne ustanove, 2005, 2011 in 2015

¹¹ Ang.: R&D

Slika C1.1	Celotni izdatki na učenca v izobraževalnih ustanovah, glede na vrsto storitev, 2015
Slika C1.2	Kumulativni izdatki na učenca v izobraževalnih ustanovah, starih med 6 in 15 let, 2015
Slika C1.3	Izdatki na učenca v izobraževalnih ustanovah v deležu BDP, 2015

C2: DELEŽ NACIONALNEGA BOGASTVA, KI SE GA PORABI ZA IZOBRAŽEVALNE USTANOVE

Ta kazalnik prikazuje, kolikšen delež nacionalnega bogastva se namenja za izobraževalne ustanove. Izdatki za izobraževalne ustanove so investicija, ki lahko prispeva k pospeševanju ekonomske rasti, h krepitvi produktivnosti, k osebni in družbenemu razvoju in zmanjšanju družbenih neenakosti. Podatki o izdatkih za izobraževalne ustanove, izraženi v deležu BDP, pokažejo, kakšen pomen država daje izobraževanju (v smislu razpoložljivih virov). Kazalnik tako pokriva izdatke šol, univerz in drugih javnih in zasebnih ustanov, ki izvajajo ali podpirajo izobraževalne storitve (izobraževalne storitve, ki jih izvajajo podjetja kot del dualnih programov).

Tabela C2.1	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove v deležu BDP, 2015
Tabela C2.2	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove v deležu BDP po virih sredstev, 2015
Tabela C2.3	Spremembe celotnih izdatkov za izobraževalne ustanove v deležu BDP, 2005–2015
Slika C2.1	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove v deležu BDP, 2015
Slika C2.2	Celotni izdatki za izobraževalne ustanove v deležu BDP po virih sredstev, 2015
Slika C2.3	Spremembe celotnih izdatkov za izobraževalne ustanove v deležu BDP, 2005–2015

C3: OBSEG JAVNEGA IN ZASEBNEGA FINANCIRANJA IZOBRAŽEVALNIH USTANOV

V mnogih državah OECD je razmerje med javnim in zasebnim vlaganjem v izobraževanje pomembno politično vprašanje. Nekateri deležniki opozarjajo, da bi lahko porušeno ravnovesje odvrnilo potencialne študente, da bi se vpisali v terciarno izobraževanje. Ta kazalnik raziskuje razmerje med javnim in zasebnim financiranjem, ki je namenjeno izobraževalnim ustanovam na posamezni ravni izobraževanja. Prav tako razčleni zasebno financiranje na izdatke gospodinjstev in izdatke drugih zasebnih entitet.

Tabela C3.1	Razmerje med deležem razčlenjenih javnih, zasebnih in mednarodnih izdatkov za izobraževalne ustanove, 2015
Tabela C3.2	Porazdelitev javnih, zasebnih in mednarodnih virov izdatkov za izobraževalne ustanove pred in po prenosu, 2015
Tabela C3.3	Trendi razmerja med deležem javnih izdatkov za izobraževalne ustanove in indeksom sprememb v relativnem deležu javnih, zasebnih in mednarodnih izdatkov od primarnega do terciarnega izobraževanja, 2005–2015

Slika C3.1	Porazdelitev transferjev ter javnih in zasebnih izdatkov za izobraževalne ustanove, 2015
Slika C3.2	Porazdelitev javnih in zasebnih izdatkov za izobraževalne ustanove, 2015
Slika C3.3	Spremembe relativnega deleža javnih in zasebnih izdatkov za terciarne izobraževalne ustanove, 2010–2015

C4: CELOTNA JAVNA PORABA ZA IZOBRAŽEVANJE

Celotna javna poraba za izobraževanje¹², ki jo izrazimo v deležu celotne javne porabe, pokaže, kakšen pomen daje država izobraževanju v primerjavi z drugimi sektorji, kot na primer z zdravstvom, socialo, obrambo. Ustrezna raven javnega financiranja izobraževanja zagotavlja dostopnost izobraževanja za vse in tako vsem članom družbe omogoča enakovredne možnosti za izobraževanje. Ta kazalnik se osredotoča na javne izdatke za izobraževanje in spreminjanje javne porabe.

Tabela C4.1	Celotni javni izdatki za izobraževanje v deležu celotnih javnofinančnih izdatkov, 2015
Tabela C4.2	Delež virov celotnih javnih izdatkov namenjenih izobraževanju, 2015
Tabela C4.3	Trendi celotnih javnih izdatkov v deležu celotnih javnofinančnih izdatkov, (začetni viri sredstev, 2005, 2011 in 2015)
Slika C4.1	Spremembe celotnih javnih izdatkov za izobraževanje v deležu celotnih javnofinančnih izdatkov, med letoma 2011 in 2015
Slika C4.2	Sestava celotnih javnih izdatkov za izobraževanje v deležu celotnih javnofinančnih izdatkov, 2015
Slika C4.3	Porazdelitev prvotnih virov javnih sredstev za izobraževanje in spremembe deleža sredstev po transferju po javnofinančnih ravneh, 2015

C5. ŠOLNINE ZA ŠTUDIJ IN JAVNE POMOČI ŠTUDENTOM TERCIARNEGA IZOBRAŽEVANJA

Politične odločitve o uvedbi šolnin, ki jih zaračunajo višje- in visokošolski zavodi, vplivajo tako na stroške, ki jih imajo za študij študenti, kot tudi na potrebna sredstva za ustanove terciarnega izobraževanja. Subvencije za študente in njihove družine so mehanizem, s katerim oblasti spodbujajo vključenost v izobraževanje, posebej študente iz družin, ki imajo nizke prihodke, in jim tako pokrijejo del stroškov, povezanih z izobraževanjem. Na ta način oblasti zagotavljajo enake možnosti za izobraževanje. Ta kazalnik prikazuje povprečno letno šolnino, ki jo zaračunajo javne in zasebne ustanove, in obstoj sistema posojil oziroma pomoči v državah. Kazalnik analizira, če so štipendije/pomoči in posojila bolj pogosta v državah, kjer ustanove zaračunavajo višje šolnine.

Tabela C5.1	Ocenjena letna povprečna šolnina terciarnih izobraževalnih ustanov, 2015/16
Tabela C5.2	Ocenjena sprememba šolnin terciarnih izobraževalnih ustanov (2005/06 do 2015/2016) in nedavno izvedene reforme terciarnega izobraževanja

¹² Celotni javni izdatki za izobraževanje zajemajo vse proračunske izdatke za formalno-stopenjsko izobraževanje mladine in odraslih na ravni države in občin. Zajeti so javni izdatki neposredno za izobraževalne ustanove in transferji gospodinjstvom (štipendije, subvencije za prehrano, vozovnice, bivanje, učbeniki ipd). Finančni podatki za Slovenijo so zbrani po mednarodno primerljivi metodologiji z vprašalnikom UOE.

Tabela C5.3	Javna posojila, odplačila in odpisi dolgov študentom terciarnega izobraževanja, 2015/16
Slika C5.1	Šolnine javnih ustanov terciarnega izobraževanja domačim študentom, glede na stopnjo izobrazbe, 2015/16
Slika C5.2	Povprečne letne šolnine javnih ustanov terciarnega izobraževanja za domače in tuje študente na študijskih programih prve stopnje ali ekvivalentnih stopnjah, 2015/16
Slika C5.3	Šolnine javnih institucij glede na delež študentov, ki prejemajo javna posojila ali štipendije za študijske programe prve stopnje ali ekvivalentne stopnje, 2015/16

C6: IZDATKI ZA IZOBRAŽEVANJE GLEDE NA VRSTO PORABE

Porazdelitev porabe glede na različne vrste izdatkov (tekoči, investicijski) lahko vpliva na kakovost storitev (kot npr. plače učiteljev), na izobraževalne objekte (vzdrževanje) in zmožnost izobraževalnega sistema, da se prilagodi demografskim spremembam in trendom vpisa. Primerjava med državami glede razporejanja izdatkov za izobraževanje ponuja vpogled v organizacijo in delovanje njihovih izobraževalnih ustanov. Ta kazalnik primerja razdelitev porabe na tekoče in investicijske izdatke in znotraj tekočih še na več kot tri tipične glavne namene za izobraževalne ustanove.

Tabela C6.1	Delež tekočih in investicijskih izdatkov, po ravneh izobraževanja, 2015
Tabela C6.2	Tekoči izdatki gleda na kategorijo vira storitev, 2015
Tabela C6.3	Delež tekočih izdatkov glede na kategorijo vira in obliko lastnine ustanove, 2015
Slika C6.1	Delež investicijskih izdatkov v deležu celotnih izdatkov v javnih in zasebnih ustanovah, 2015
Slika C6.2	Razporeditev tekočih izdatkov v javnih in zasebnih izobraževalnih ustanovah, 2015

C7. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA IZDATKE ZA PLAČE UČITELJEV

Učiteljevo nadomestilo je praviloma največji del izdatkov za izobraževanje in s tem izdatkov na učenca. Stroški za učitelje so odvisni od obsega pouka, ur poučevanja, plače in potrebnega števila učiteljev glede na velikost razreda. Stroški na učenca se po državah razlikujejo. Razlike med državami lahko pojasnimo s štirimi naštetimi vrstami stroškov, povezanih z učitelji. Kazalnik C7 preučuje politične odločitve držav pri vlaganju svojih sredstev v osnovno in srednješolsko izobraževanje.

Tabela C7.1	Stroški plače učiteljev na učenca, po ravneh izobraževanja, 2016
Tabela C7.2	Vplivi različnih dejavnikov na stroške plače učiteljev na učenca, v primarnem izobraževanju, 2016
Tabela C7.3	Vplivi različnih dejavnikov na stroške plače učiteljev na učenca, v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2016
Slika C7.1	Letni stroški plače učiteljev na učenca v javnih ustanovah, po ravneh

	izobraževanja, 2016
Slika C7.2	Vplivi različnih dejavnikov na stroške plače učiteljev na učenca v javnih ustanovah, v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2016
Slika C7.3	Razmerje med plačami učiteljev in ocenjeno velikostjo oddelka, razdeljene glede na plačo učitelja na učenca, 2016

Poglavje D: **UČITELJI, UČNO OKOLJE IN ORGANIZACIJA V ŠOLAH**

D1: KOLIKO ČASA UČENCI PREŽIVIMO V RAZREDU

Obseg pouka, ki se izvaja v formalnih razredih, zajema velik delež javnega vlaganja v učenje in je osrednja komponenta učinkovitega šolanja. Obseg pouka in dejavnosti, ki potekajo po pouku in so dostopne učencem, so pomemben pokazatelj o tem, kakšne možnosti imajo učenci za učenje. Ta kazalnik odraža odločitve držav v zvezi s skupnim številom ur obveznega in neobveznega pouka in porazdelitvijo ur po predmetih. Poleg tega ponuja pregled o fleksibilnosti kurikulumov. Vse to nakazuje, kateri snovi, ki naj bi se e učili učenci pri določeni starosti, pripisujejo na ravni posamezne države in/ali regije večji pomen.

Tabela D1.1	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju, 2018
Tabela D1.2	Organizacija obveznega splošnega izobraževanja, 2018
Tabela D1.3a	Obseg pouka po predmetih v primarnem izobraževanju, 2018
Tabela D1.3b	Obseg pouka po predmetih v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2018
Tabela D1.4 (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju po starosti, 2018
Tabela D1.5a (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 6-letnike, 2018
Tabela D1.5b (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 7-letnike, 2018
Tabela D1.5c (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 8-letnike, 2018
Tabela D1.5d (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 9-letnike, 2018
Tabela D1.5e (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 10-letnike, 2018
Tabela D1.5f (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 11-letnike, 2018
Tabela D1.5g (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 12-letnike, 2018
Tabela D1.5h (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 13-letnike, 2018
Tabela D1.5i (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 14-letnike, 2018
Tabela D1.5j (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 15-letnike, 2018
Tabela D1.5k (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 16-letnike, 2018
Tabela D1.5l (na spletu)	Obseg pouka v obveznem splošnem izobraževanju za 17-letnike, 2018

Slika D1.1	Obseg obveznega pouka v splošnem izobraževanju, 2018
Slika D1.a	Odmori tekom šolskega leta na primarnem izobraževanju, 2018
Slika D1.2a	Obseg pouka po predmetih na primarnem izobraževanju, 2018
Slika D1.2b	Obseg pouka po predmetih na nižjem sekundarnem izobraževanju, 2018

D2: ŠTEVILO UČENCEV NA UČITELJA IN VELIKOST ODDELKOV

Velikost oddelka¹³ je tema mnogih razprav in pomemben dejavnik šolske politike v mnogih državah. Manjše število učencev v oddelku naj bi omogočalo učitelju, da se lahko bolj prilagodi potrebam vsakega posameznika in tudi zmanjša čas, ki je potreben za reševanje motenj pri pouku (disciplinske težave). Manjši oddelki naj bi bili tudi razlog, zaradi katerega starši ponekod svoje otroke vpišejo v določeno šolo. Ta kazalnik proučuje število učencev v oddelku v primarnem in nižjem sekundarnem izobraževanju, za Slovenijo torej v 1. in 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju ter 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju, in kako se je število učencev v oddelku v letu 2016 spremenilo glede na leto 2005. Prav tako prikazuje, koliko učencev povprečno poučuje en učitelj. Kazalnik prikazuje tudi podatke glede na obliko lastnine ustanove.

Tabela D2.1	Povprečna velikost oddelka glede na obliko lastnine ustanove (2016) in indeks sprememb med letoma 2005 – 2016
Tabela D2.2	Število učencev na učitelja v izobraževalnih ustanovah, 2016
Tabela D2.3	Število učencev na učitelja, glede na obliko lastnine ustanove, 2016
Slika D2.1.	Povprečna velikost oddelka v obveznem splošnem izobraževanju glede na obliko lastnine ustanove, 2016
Slika D2.2.	Povprečna velikost oddelka na učitelja v višjem sekundarnem izobraževanju, glede na vrsto programa, 2016
Slika D2.3.	Povprečna velikost oddelka na učitelja v terciarnem izobraževanju, glede na obliko lastnine ustanove, 2016

D3: PLAČE UČITELJEV IN RAVNATELJEV

Plače učiteljev in ravnateljev predstavljajo največji posamezni strošek šolskega izobraževanja in imajo neposreden vpliv na privlačnost učiteljskega poklica. Vplivajo na odločitev o vpisu na študijske programe za izobraževanje učiteljev in zaposlitev v šoli. Finančna kriza (2008) je v mnogih državah sprožila razmislek o zmanjšanju javne porabe, vendar morajo politični odločevalci pazljivo obravnavati plače učiteljev, ko skušajo hkrati zagotavljati kakovost poučevanja in uravnotežiti izobraževalni proračun. Plačilo in delovni pogoji so namreč pomembni, ko skušamo zagotoviti, da se najboljši, visoko sposobni posamezniki odločijo za študij in zaposlitev v šoli ter da tam tudi ostanejo zaposleni.

Kazalnik odraža zakonsko določene osnovne plače učiteljev glede na uradne plačne lestvice in dejansko izplačane plače, ki vključujejo tudi dodatke in druge bonitete. Predstavlja tudi ravni, na katerih se odloča o učiteljskih plačah in merila, ki se pri tem upoštevajo. Učitelji za posamezne dejavnosti ne prejemajo nujno le dodatnega plačila, ampak se jim lahko zmanjša učna obveznost. Tudi to je pomemben del poplačila učiteljem za njihovo delo. Kazalnik prav tako proučuje plače učiteljev v terciarnem izobraževanju in predstavlja konceptualno strukturo plačnih sistemov.

¹³ Ang.: class size

Tabela D3.1a	Zakonsko določena plača učiteljev s tipično kvalifikacijo na različnih točkah učiteljske kariere, 2017
Tabela D3.1b (na spletu)	Zakonsko določena plača učiteljev s tipično kvalifikacijo na določeni ravni učiteljske kariere, 2017
Tabela D3.1c (na spletu)	Zakonsko določena plača učiteljev z minimalno kvalifikacijo za vstop v učiteljski poklic, 2017
Tabela D3.2a	Primerjava dejansko izplačanih plač učiteljev in ravnateljev s plačami terciarno izobraženih delavcev, 2016
Tabela D3.2b (na spletu)	Primerjava zakonsko določenih plač učiteljev s plačami terciarno izobraženih delavcev, 2017
Tabela D3.2c (na spletu)	Primerjava dejansko izplačanih plač učiteljev s plačami terciarno izobraženih delavcev po starostnih skupinah in spolu, 2016
Tabela D3.2d (na spletu)	Primerjava zakonsko določene plače ravnateljev s plačami terciarno izobraženih delavcev, 2017
Tabela D3.3a (na spletu)	Primerjava zakonsko določene plače učiteljev s tipično kvalifikacijo na določeni ravni učiteljske kariere, 2017
Tabela D3.3b (na spletu)	Primerjava zakonsko določene plače učiteljev z minimalno kvalifikacijo za vstop v učiteljski poklic, 2017
Tabela D3.4	Povprečna dejansko izplačana plača učiteljev in ravnateljev po starostnih skupinah in spolu, 2016
Tabela D3.5a	Trendi plač učiteljev s tipično kvalifikacijo na različnih točkah učiteljske kariere, v obdobju 2000–2017
Tabela D3.5b (na spletu)	Trendi plač učiteljev z minimalno/ najvišjo kvalifikacijo, v obdobju 2000–2017
Tabela D3.6 (na spletu)	Začetna/najvišja zakonsko določena plača učiteljev z minimalno/najvišjo kvalifikacijo, 2017
Tabela D3.7 (na spletu)	Merila za določitev osnovne plače in dodatkov za učitelje v javnih ustanovah za vse ravni izobraževanja, 2017
Tabela D3.8 (na spletu)	Raven, na kateri se odloča o uporabi meril za določitev osnovne plače in dodatkov za učitelje, po ravneh izobraževanja, 2017
Tabela D3.9 (na spletu)	Struktura sistema nadomestil za ravnatelje
Tabela D3.10	Najnižja/najvišja zakonsko določena plača ravnateljev z minimalno kvalifikacijo, 2017
Tabela D3.11 (na spletu)	Merila za določitev osnovne plače in dodatkov za ravnatelje v javnih ustanovah po ravneh izobraževanja, 2017
Tabela D3.12 (na spletu)	Raven, na kateri se odloča o uporabi meril za določanje osnovne plače in dodatkov k plači ravnateljev po ravneh izobraževanja, 2017
Slika D3.1	Primerjava plač učiteljev v nižjem sekundarnem izobraževanju ¹⁴ s plačami terciarno izobraženih delavcev, 2017
Slika D3.2	Zakonsko določene plače učiteljev v nižjem sekundarnem izobraževanju na različnih točkah učiteljske kariere, 2017
Slika D3.3	Spremembe plač učiteljev v državah OECD, 2005–2017
Slika D3.4	Najnižja in najvišja zakonsko določena plača učiteljev in ravnateljev v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Slika D3.5	Dejansko izplačane plače učiteljev in ravnateljev v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2016

¹⁴ V Sloveniji so to učitelji predmetnega pouka v osnovni šoli.

D4: KOLIKO UČITELJI POUČUJEJO

Predpisani delovna in učna obveznost le delno določata resničen obseg dela učiteljev, vendar pa omogočata dragocen vpogled, kaj se v posamezni državi od učiteljev pričakuje. Skupaj s plačami učiteljev in povprečno velikostjo oddelkov ta kazalnik predstavlja ključni ukrep, povezan z delom učiteljev. Ure pouka in obseg drugega dela in nalog, ki jih mora opraviti učitelj, so bistvene za privlačnost poklica. Delež časa, ki ga učitelji porabijo za poučevanje, pokaže tudi, koliko časa porabijo za druge dejavnosti – kot so priprava na pouk, popravljanje izdelkov, strokovno usposabljanje in sestanki s sodelavci. Več kot učitelji učijo, manj časa se lahko posvetijo pripravi na pouk in ocenjevanju učencev ter drugim podobnim nalogam.

Tabela D4.1	Organizacija delovnega časa učiteljev, 2017
Tabela D4.2	Število ur poučevanja na leto, 2000, 2005–2017
Tabela D4.3	Naloge in odgovornosti učiteljev po ravneh izobraževanja, 2017
Slika D4.1	Število ur poučevanja na leto v splošnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2000, 2005 in 2017
Slika D4.2	Število ur poučevanja na leto po ravneh izobraževanja, 2017
Slika D4.3	Število ur poučevanja na leto v splošnih in poklicnih programih višjega sekundarnega izobraževanja, 2017
Slika D4.4	Delež delovnega časa učiteljev v nižjem sekundarnem izobraževanju, ki je namenjen poučevanju, 2017
Slika D4.5 (na spletu)	Dejansko izplačane plače in zakonsko določene plače v nižjem sekundarnem izobraževanju, 2016

D5: KDO SO UČITELJI

V mnogih državah OECD se ukvarjajo s problemom, kako zagotoviti ustrezno število dovolj usposobljenih učiteljev v prihodnosti, ko pričakujejo, da bo vedno več otrok vključenih v izobraževanje. Če je v starejši starostni skupini večji delež učiteljev, morajo države razviti učinkovite politike, da bodo učitelje ob upokojitvi nadomestile. Starost učiteljev je tudi eno od pogostih meril za dodatno plačilo oziroma višjo plačo (napredovanje po plačni lestvici), kar vpliva na izdatke za izobraževanje. Kazalnik predstavlja strukturo učiteljev primarnega in sekundarnega izobraževanja glede na starost in spol.

Tabela D5.1	Porazdelitev učiteljev glede na starost, 2016
Tabela D5.2	Porazdelitev učiteljev glede na spol, 2016
Tabela D5.3	Porazdelitev učiteljev glede na spol po starostnih skupinah (2016) in delež učiteljev ženskega spola vseh starosti, 2005 in 2016
Slika D5.1	Porazdelitev učiteljev glede na spol, 2016
Slika D5.2	Porazdelitev učiteljev glede na povprečno starost, po spolu in ravneh izobraževanja, 2016
Slika D5.3	Porazdelitev srednješolskih učiteljev moškega spola, 2016

D6: ODLOČEVALCI V IZOBRAŽEVALNEM SISTEMU

Delitev odgovornosti med državno, regionalno, lokalno in šolsko raven je zelo pomembna tema izobraževalnih politik. Že v osemdesetih je bil glavni cilj šolskih reform dati več odgovornosti nižjim nivojem izobraževalnega sistema. V tem času je mnogo držav povečalo vpliv centralne ravni pri določanju standardov, kurikuluma in ocenjevanja. Delitev odgovornosti med ravnmi

odločanja pri pogojih učenja in poučevanja je lahko posledica razlik med državami. Kazalnik prikazuje ravni sprejemanja odločitev v javnih ustanovah v nižjem sekundarnem izobraževanju in ne zajema vseh odločitev, sprejetih v šolskem sistemu.

Tabela D6.1	Delež odločitev, ki jih sprejme posamezna raven oblasti, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Tabela D6.2	Delež odločitev, ki jih sprejme posamezna raven oblasti, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, po področjih, 2017
Tabela D6.3	Delež odločitev, sprejetih na šolski ravni, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, glede na način sprejemanja odločitev, 2017
Tabela D6.4 (na spletu)	Delež odločitev, sprejetih na šolski ravni, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, glede na način sprejemanja odločitev in po področjih, 2017
Tabela D6.5 (na spletu)	Raven oblasti, na kateri se sprejemajo različne vrste odločitev o organizaciji pouka, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Tabela D6.6 a (na spletu)	Raven oblasti, na kateri se sprejemajo različne vrste odločitev o kadrovanju učiteljev, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Tabela D6.6 b (na spletu)	Raven oblasti, na kateri se sprejemajo različne vrste odločitev o kadrovanju ravnateljev, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Tabela D6.7 (na spletu)	Raven oblasti, na kateri se sprejemajo različne vrste odločitev glede načrtovanja in struktur, v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Tabela D6.18 (na spletu)	Raven oblasti, na kateri se sprejemajo različne vrste odločitev glede sredstev v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Slika D6.1	Delež odločitev posamezne ravni oblasti v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, 2017
Slika D6.2	Delež odločitev posamezne ravni oblasti v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju v OECD državah, po področjih odločanja, 2017
Slika D6.3a	Odločitve posameznih ravni oblasti in način odločanja v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju, po vrstah odločanja, 2017
Slika D6.4a	Delež odločitev na lokalni ali šolski ravni v javnem nižjem sekundarnem izobraževanju v državah OECD, glede na način in področje odločanja, 2017